

Postup pro řešení šikany

Rodiče: mluvte s dítětem

1. Nepodceňujte situaci, okamžitě jednejte.

Šikana se nevyřeší sama. Naopak se stupňuje a její rozkrytí je pak obtížnější a následky pro zúčastněné závažnější. I drobné incidenty, které se opakují, mohou mít na oběť devastující účinky. Čím dříve budete situaci řešit, tím lépe. Šikana je v dnešní době již dobře popsáný jev a nabízí ověřené metody řešení.

2. Nedělejte unáhlené závěry.

Zjištění, že je vaše dítě obětí šikany, vyvolává mnoho nepříjemných pocitů. Ty vás mohou vést k impulsivnímu jednání, které může celou situaci jen zkomplikovat. Rozhodně nechtějte situaci řešit na vlastní pěst (řešení s rodiči agresora, kontaktování Policie ČR). To je namístě až ve chvíli, kdy dojde k ublížení na zdraví či jiné trestné činnosti. Při řešení se držte níže popsaneho postupu.

3. Vyjádřete dítěti svoji podporu.

S dítětem si promluve v klidu a soukromí. Nijak na něj nenaléhejte. Až bude připravené, začne mluvit. Nijak nezpochybňujte ani nezesměšňujte to, co říká. Rozptýlte jeho obavy z řešení situace. Vysvětlete mu, že nikdo nemá právo mu ubližovat. Nenavádějte ho k tomu, aby oplácelo stejnou mincí.

4. Motivujte dítě k řešení situace.

Zdůvodněte, proč je důležité problém řešit: situace může být ještě horší nebo se může obrátit proti někomu dalšímu. Zapojte dítě do řešení situace. Informujte ho o tom, co se bude dít dál. Vyslechněte jeho nápady a snažte se je při řešení brát v úvahu.

5. Zjistěte co nejvíce informací.

Ptejte se na vztahy ve třídě: na kamarády, na to, kde, kdo a jak často mu ubližuje, jestli je někdo ochotný se ho zastat apod. Vytipujte svědky události. Přímé oslovení ale nechte na škole. Dělejte si poznámky a sraňujte fyzické důkazy. Zničené věci si vyfoťte, o zraněních si nechte vystavit lékařskou zprávu, z online komunikace si uchovejte historii nebo snímky obrazovky.

6. Dbejte na bezpečí dítěte.

Ujistěte dítě, že ho ochráníte, a opravdu to udělejte. I za cenu nezbytné absence ve škole, kterou domluvíte se školou. Situaci neřešte s agresorem ani s jeho rodiči. Toto jednání by měla vést škola.

Společně jednejte

Rodiče: Jednejte se školou

Obráťte se na třídního učitele dítěte nebo na pracovníka školského poradenského pracoviště: školního psychologa, metodika prevence nebo výchovného poradce. Podrobně s nimi proberte, co jste od svého dítěte zjistili. Buďte konkrétní. Chtějte vždy vědět, co bude škola s danou situací konkrétně dělat, a ověřujte, zda tyto kroky dodržuje. Máte právo chtít z každého jednání se školou (nebo jinými institucemi) zápis. Dohodněte si se školou, jakým způsobem a s kým můžete průběžně o řešení komunikovat.

Učitelé: Jednejte s rodiči

Podezření rodičů na šikana neberte na lehkou váhu. Pro osobní schůzku zvolte vhodný prostor a čas, aby vás při jednání nic nerušilo (například po skončení vyučování). Věnujte mu veškerou pozornost. K setkání můžete přizvat i zkušenějšího kolegu, školního metodika prevence nebo výchovného poradce. Na konci setkání byste se měli domluvit na dalším postupu a na způsobu, jak budete rodiče informovat o průběhu řešení.

Postupujte v řešení

1. V průběhu řešení šikany školou o dítě nadále pečujte.

Povzbuzujte je a ujišťujte, že společně děláte správnou věc. Zdůrazněte, že děláte vše pro to, abyste zajistili jeho bezpečí a problém vyřešili. Pravidelně si s ním povídejte. Uznáte-li to za vhodné, nestyďte se pro dítě nebo i pro sebe vyhledat odbornou pomoc.

2. Ujišťujte se, že škola postupuje, jak jste se dohodli.

Ptejte se dítěte, jak se situace v kolektivu změnila. Myslete ale na to, že je škola na základě opatření o ochraně osobních údajů vázána mlčenlivostí. Může se proto stát, že se k vám nedostanou konkrétní informace o udělených sankcích. Nedaří-li se škole i přes její snahu situaci vyřešit, máte možnost vedení školy požádat, aby si přizvalo k řešení odbornou pomoc.

X Když spolupráce nefunguje, prověřte postup školy.

Pokud jednání s třídním učitelem nebo školním poradenským pracovištěm selhává, obraťte se na ředitele školy. Předložte mu zápisy, jak jste dosud šikana svého dítěte řešili. Jestliže škola nespolupracuje, můžete se obrátit na jejího zřizovatele, Českou školní inspekci, příslušné oddělení sociálně-právní ochrany dětí a v závažných případech i na Policii ČR.

Nepodceňujte závažnost situace a okamžitě jednejte.

Šikana se nevyřeší sama. Naopak se stupňuje a její rozkrytí je pak obtížnější a následky pro zúčastněné závažnější. I drobné incidenty, které se opakují, mohou mít na oběť devastující účinky. Čím dříve budete situaci řešit, tím lépe. Šikana je v dnešní době již dobře popsáný jev a nabízí ověřené metody řešení.

Zhodnoťte situaci a postupujte podle Krizového plánu a Metodického pokynu k řešení šikany.

U šikany je zásadní správně posoudit, zda jde o počáteční nebo pokročilou fázi. Vyvarujte se rychlých a impulzivních řešení. Šikana je komplexní problém, který je potřeba řešit systematicky. Situaci řešte ve spolupráci s metodikem prevence či jiným kolegou (výchovným poradcem, školním psychologem atp.). Stanovte si plán jednotlivých kroků. Podle interních pravidel školy navrhnete postup řešení a vyšetřování dokumentujte.

Rozhovory s obětí i svědky vedte citlivě.

Mluvte s nimi jednotlivě, v klidu a soukromí. Zjistěte co nejvíce podrobných informací: ptejte se na vztahy ve třídě, na kamarády, na to, kde, kdo, jak často mu ubližuje, jestli je někdo ochotný se ho zastat apod. Dělejte si poznámky.

Na závěr konfrontujte agresora/y s vašimi zjištěními a udělte sankce.

S agresory vždy jednejte jednotlivě. S předstihem je separujte, aby neměli možnost sjednotit své výpovědi. Využívejte nashromážděných důkazů. Nikdy nekonfrontujte oběť a agresora napřímo. Oběť se před agresorem může bát mluvit, může dojít k zesměšnění jeho výpovědi nebo k dalšímu ponižení a traumatizaci oběti.

Nezapomeňte na zákonné povinnosti.

V případě, že má šikana povahu trestného činu (násilí, vydírání, sexuální útok, vyhrožování, pronásledování atd.), jste povinni informovat Policii ČR a orgán sociálně-právní ochrany dětí.

1. Nezůstávejte na situaci sami. Konzultujte s kolegy a nebojte se obrátit na externí odborníky.

Okresní metodik prevence z Pedagogicko-psychologické poradny vám poskytne konzultační hodiny zdarma. O radu můžete požádat i na krizových linkách nebo spolupracovat s neziskovými organizacemi. Ty vám pomůžou i s prací s kolektivem.

2. Zajistěte bezpečí oběti i svědkům.

Zabraňte útokům, posilte dozory na rizikových místech (na toaletách, v šatnách, v jídelně apod.). Oddělte od sebe účastníky fyzických konfliktů. Nikdy neprozrazujte své informační zdroje. Schůzky s nimi plánujte například po vyučování. Chraňte svědky před odplatou agresorů.

3. Shromážďujte důkazy.

Zaměřte se na poškozené věci: školní pomůcky, oblečení, telefon apod. Při fyzickém útoku si zajistěte kopii lékařské zprávy. Byla-li oběť napadena i na internetu, udělejte si printscreens. Teprve až shromáždíte důkazy a výpovědi ostatních účastníků, mluve s agresory. Vše písemně dokumentujte.

4. O situaci informujte rodiče.

Ve spolupráci s obětí informujte o situaci její rodiče. V případě ublížení na zdraví je kontaktujte ihned. Seznamte je s opatřeními, která škola ohledně šikany přijala nebo přijme. V případě potřeby nabídněte kontakt na službu, která rodičům pomůže s návaznou individuální prací s dítětem. Informujte i rodiče agresora, kteří mají právo vědět: jak vyšetřování probíhalo, jaké jsou závěry a k jakým výchovným postihům škola ve vztahu k jejich dítěti přistoupí. Nesdělujte jména vypovídajících svědků ani dalších agresorů.

5.

Pečujte

Rodiče: Uznáte-li to za potřebné, konzultujte s odborníkem.

Každá šikana je jiná a vyžaduje specifický postup. Nebojte se konkrétní situaci konzultovat s odborníkem. Oběti prožívají šikanu různě. Některé děti se s ní zvládnou vyrovnat samy, jiné potřebují odbornou pomoc. Říct si o ni je v pořádku.

Učitelé: Po ukončení vyšetřování pracujte s celým třídním kolektivem.

Stručně oznamte výchovné postihy agresorů a za celou situaci se snažte udělat „velkou tlustou čáru“. Netlačte na usmíření oběti a agresora. Spíše obecně pracujte na podpoře tolerance a pozitivního klimatu ve třídě. Jednou z možností je i spolupráce s některou z neziskových organizací, které se tomuto tématu věnují.

nemá to
na čele

Rodiče: Učitelé:

www.nematonacele.cz